

Strój scytyjskiej księżniczki z Ryżanówki

- Autor rekonstrukcja — Lubow Kłoczko
- Czas powstania 1. poł. III w. p.n.e.
- Miejsce powstania Scytia — obszar lasostepu ukraińskiego
- Numer inwentarzowy MAK/3597
- Muzeum [Muzeum Archeologiczne w Krakowie](#)
- Tematy [stroje](#), [śmierć](#)
- Technika [kucie](#), [wycinanie](#), [gięcie](#), [lutowanie](#), [odlewanie](#), [cyzelowanie](#), [trybowanie](#)
- Materiał [wełna](#), [blacha złota](#)
- Prawa do obiektu Muzeum Archeologiczne w Krakowie
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna
- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualne Muzea Małopolski
- Tagi [grób](#), [strój](#), [biżuteria](#), [archeologia](#), [3D](#), [3D plus](#), [strój odświętny](#), [kobieta](#), [domena publiczna](#)

W zbiorach Muzeum Archeologicznego w Krakowie znajduje się od roku 1887 wyposażenie bogatego scytyjskiego grobu kobiecego usytuowanego pod nasypem kurhanu, przebadanego w miejscowości Ryżanówka koło Zwienigorodki na Ukrainie przez Gotfryda Ossowskiego, pierwszego kustosa Muzeum Starożytności Krajowych Akademii Umiejętności w Krakowie (z którego wywodzi się obecne Muzeum Archeologiczne). Odkryty w tym grobie kobiecy szkielet obsypany był złotymi ozdobami stanowiącymi aplikacje paradnego stroju oraz klejnotami (ponad 440 sztuk). Obok spoczywały na ziemi różne naczynia i przedmioty, wśród których znajdował się również prezentowany na naszym portalu [srebrny kubek](#). W roku 1999 w Muzeum Archeologicznym w Krakowie przygotowano wystawę zatytułowaną *Tutanhamon ukraińskich stepów*, poświęconą wynikom badań tego samego kurhanu przeprowadzonych w latach 1995—1998 przez ekspedycję Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytutu Archeologii NAN Ukrainy oraz Muzeum Archeologicznego w Krakowie. Na wystawie tej zrekonstruowano grób księżniczki oraz jej paradny strój, w którym była pochowana. Paradny strój zmarłej „księżniczki” (o wzroście około 145 cm) składał się z sukni, prawdopodobnie koloru czerwonego, czerwonego nakrycia głowy (kołpaka?) oraz welonu w kolorze różowym. Na wszystkich częściach tego stroju znajdowały się naszyte liczne złote aplikacje różnego kształtu, w sumie

ponad 440 sztuk, o łącznej wadze ok. 400 gramów. Szczególnie bogate w złote ozdoby było nakrycie głowy, gdzie znajdujemy diadem, taśmy z ornamentem antropomorficznym i geometrycznym oraz opaskę z kunsztownymi wisiorkami. Bogato zdobiona była też suknia zmarłej, pokryta na piersiach i rękawach złotymi trójkątami i rozetkami.

Bizuteria zmarłej składała się z:

- dwóch złotych zausznic w formie stojących na podstawach gryfów z podniesionymi skrzydłami; do podstawek przymocowano łańcuszki (6 sztuk) obciążone dętymi kuleczkami;
- złotego naszyjnika zbudowanego z dwojakiego rodzaju ogniwi, do których przyczepiono dęte wisiorki;
- dwóch bransolet: złotej, wykonanej z drutu zwiniętego w cztery zwoje (znajdowała się na przegubie prawej ręki) oraz srebrnej, również czterozwojowej, o zakończeniach w postaci małych guzków (znaleziona na przegubie lewej ręki);
- dziewięciu złotych pierścieni: trzech wykonanych z monet Pantikapaionu (jeden z nich znaleziono w 1995 roku), dwóch sygnetów z rysunkami, trzech pierścieni gładkich oraz jednego z oczkiem wykonanym z kawałka wapienia.

Złote ozdoby wykonano prawdopodobnie w koloniach greckich nad Morzem Czarnym.

Autorką prezentowanej rekonstrukcji stroju zmarłej jest Lubow Kłoczko z Muzeum Historycznych Kosztowności w Kijowie (z modyfikacjami Jana Chochorowskiego i Siergieja Skorego; wykonanie — Marzena Sawicz).

Opracowanie: Muzeum Archeologiczne w Krakowie, © wszystkie prawa zastrzeżone

Co łączy kosztowności scytyjskiej księżniczki z apteczką tybetańską?

Co łączy apteczkę tybetańską, jeden z najstarszych obiektów z kolekcji Muzeum Etnograficznego, i strój scytyjskiej księżniczki — jeden z najcenniejszych eksponatów Muzeum Archeologicznego w Krakowie?

Oba stały się częścią muzealnych kolekcji (pośrednio lub bezpośrednio) za sprawą Juliana Talko-Hrynecwicza.

Po ukończeniu studiów lekarskich trafił on na praktykę do niewielkiego Zwinogródka. Jego pasje i ciekawość świata sprawiły, że w 1876 roku odbył podróż po Europie, która rozbudziła jego zainteresowania antropologią i archeologią. Po powrocie zwrócił uwagę na kurhany znajdujące się w okolicy Zwinogródka. Mając nadzieję na dokonanie pewnego odkrycia, rozkopał fragment terenu. Ziemia nie była jednak dla niego wówczas łaskawa. Opuszczając stanowisko, nie mógł nawet przypuszczać, że był o krok od wielkiego odkrycia.

Po pewnym czasie ziemia osunęła się, odsłaniając swoje tajemnice — wejście do jednej z komór grobowych. Wezwani na miejsce zawodowi archeolodzy pod okiem Gotfryda Ossowskiego odsłanili szczątki [scytyjskiej księżniczki wraz z kosztownościami](#), które dziś oglądać można w Muzeum Archeologicznym w Krakowie, a także w kolekcji Wirtualnych Muzeów Małopolski.

Dalsze losy Juliana Talko-Hrynecwicza prowadzą go na Syberię, gdzie nie tylko leczył, ale także dokumentował życie mieszkańców, prowadząc badania etnograficzne, inspirując lokalne społeczności do założenia muzeum i biblioteki. Rozpoznał również bezbłędnie przyczynę epidemii dżumy szalejącej w stolicy Mongolii (40 lat później Albert Camus napisze słynną *Dżumę*).

Po powrocie do Krakowa objął katedrę Antropologii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Stał się także współinicjatorem utworzenia Muzeum Etnograficznego w Krakowie (1911 r.). Zbierana przez lata kolekcja dała początek zbiorom muzeum. Jednym z obiektów jest [apteczka tybetańska](#), którą lekarz otrzymał od polskiego zesłańca — Witolda Świętopełka-Mierskiego.

Opracowanie: Anna Berestecka (Redakcja WMM),

Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](#).

Tagi: [Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie](#), [Muzeum Archeologiczne w Krakowie](#), [biżuteria](#), [kolekcja](#), [leki](#), [skarb](#), [farmacja](#), [licencje Creative Commons](#)